

כי תבוא להתוועדות ח"י אלול...

שביבים להתוועדות ח"י באלול

ספר דברים פרק כח

(מה) ובאוי עליך כל הקללות האלה וירדפוך והשיגוך עד השמדך כי לא שמעת בקול יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשׁמֹר מִצְוֹתָיו וְחֻקֹּתָיו אֲשֶׁר צִוְּךָ: ... (מז) תחת אשר לא עבדת את יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵבָב מְרִב כָּל: --- האמנם?!

רש"י

(מז) מרוב כל – צעוד קהיה לך כל טוב:

רבינו בחיי על דברים פרק כח פסוק מז

(מז) תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה - יאשימנו הכתוב בעבדו השי"ת ולא היתה העבודה בשמחה, ... והשמחה במעשה המצוה מצוה בפני עצמו, מלבד השכר שיש לו על המצוה יש לו שכר על השמחה, ועל כן יעניש בכאן למי שעובד עבודת המצוה כשלא עשאה בשמחה... [שיפסיד רק את שכר מצוות השמחה?!]

חידוש האריז"ל:

העדר השמחה ראוי לעונש כל התוכחה!

... מה מסתתר מ'תחת' ...

(ו) וירעו אתנו המצרים ויענונו ויתנו עלינו עבדה קשה: (ז) ונצעק אל יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ וְיִשְׁמַע יְהוָה אֶת קוֹלנוּ וְיֵרָא אֶת עֲנִינוּ וְאֶת עֲמָלָנוּ וְאֶת לַחֲצוֹנוּ: (ח) ויוצאנו יְהוָה ממצרים ביד חזקה ובזרע נטויה ובמרא גדל ובאתות ובמפתים:

טקסט מקוצר? במילא מסתמך על 'שמות'!

(ט) ויבאנו אל המקום הזה ויתן לנו את הארץ הזאת ארץ זבת חלב ודבש: -
למה לא דורש פסוק זה?! ... אנטי-ציונות? ...

חיפש מקור מקראי לחוויה של 'חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יוצא עתה ממצרים' - לכן סיפורי 'שמות' – מובעים באופן אובייקטיבי!

מקרא ביכורים – דור יורשי הארץ מרגישים כאילו הם חווים עכשיו את גלות מצרים – [ארמי אובד אבי'] עד פסוק ט! - פה זה לא 'כאילו' אלא חוויה אישית ראשונית!

ח"י אלול

כאילו היום נולדו הבעש"ט והאדמו"ר הזקן!
כאילו אני היום אצל הרבי

ספר דברים פרק כו

(א) והיה כי תבוא אל הארץ אשר ירד אלהיך נתן לך נחלה וירשתה וישבת בה: (ב) ולקחת מראשית כל פרי האדמה אשר תביא מארצך אשר ירד אלהיך נתן לך ושמרת בטנא והלכת אל המקום אשר יבחר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשָׁבִן שְׂמוֹ שָׁם:

שתי ה'תורות' של הבעש"ט על הכסוק

ושמת בטנא ר"ש מונקעס והחביות

מה להגדה של פסח – בח"י אלול?

גם ב'אני לדודי' טמון 'דודי ידד לגנו'

משנה מסכת פסחים פרק י

... מתחיל בגנות ומסיים בשבח, ודורש מארמי אובד אבי, עד שיגמור כל הפרשה כלה:

מה ל'מקרא ביכורים' עם ההגדה של פסח?

למה לא דורש את הסיפור המקורי ב'שמות'?

(ה) וענית ואמרת לפני יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲרָמִי אֲבֹד אָבִי וְיָרַד מִצְרַיִם וַיְגַרְשֵׁם בְּמַתֵּי מַעֲט וַיְהִי שָׁם לְגוֹי גָדוֹל עֲצוּם וָרָב:

לקו"ת תזריע כ,ג.

... ללכאורה משמע **ע"פ עובד חלקים** רק שאין העבודה בשמחה וטוב לכב אזי יומשך העונש ועבדת את אויביך וזה אינו מובן כי מפני מה יא העונש המר הזה מחמת חסרון השמחה לכד?

אך הענין כמ"ס כי אדם אין לדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא ומחמת זה נמשך העונש ואלעפ"כ אילו הי' עובד את ה' בשמחה של מלוא הי' גדול כח שמחה זו שמעורר השמחה למעלה כדיכול והיא מבטלת הדינים כו' ... משא"כ תחת אשר לא עבדת בשמחה כו' נמשך העונש על העוונות ...

ספר דברים פרק כט,ג.

**וְלֹא נָתַן יְהוָה לָכֶם לֵב לְדַעַת
וְעֵינַיִם לְרֹאוֹת וְאָזְנִים לְשָׁמֹעַ
עַד הַיּוֹם הַזֶּה:**

האמנם לאריז"ל 'זכות היוצרים'?

ולכאורה הרי כבר קדמו הרמב"ם לפרש פירוש זה ממש כמו האריז"ל:

רמב"ם יד החזקה - הלכות לולב פרק ח (טו) השמחה שישמח אדם בעשיית המצוה ובאהבת האל שצוה בהן עבודה גדולה היא

1 ע"ד המשנה מסכת אבות פרק ג (ח) רבי דוסתאי ברבי ינאי משום רבי מאיר אומר, כל השוכח דבר אחד ממשנתו, מעלה עליו הפתויב פאלו מתחייב בנפשו, שנאמר (דברים ד), רק השמר לך ושמר

וכל המונע עצמו משמחה זו ראוי להפרע ממנו שנאמר (דברים כ"ח) תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובטוב לבב וכל המגיס דעתו וחולק כבוד לעצמו ומתכבד בעיניו במקומות אלו חוטא ושוטה ועל זה הזהיר שלמה ואמר אל תתהדר לפני מלך.

וכל המשפיל עצמו ומקל גופו במקומות אלו הוא הגדול המכובד העובד מאהבה וכן דוד מלך ישראל אמר (שמואל ב' ו') ונקלותי עוד מזאת והייתי שפל בעיני ואין הגדולה והכבוד אלא לשמוח לפני ה' שנאמר (שמואל ב' ו') והמלך דוד מפוזז ומכרכר לפני ה' בריך רחמנא דסייע:

הרי שגם לדעת הרמב"ם, רק על העדר השמחה בלבד 'ראוי להפרע ממנו' [כל התוכחות]

מה א"כ חידש האריז"ל בפירוש זה, שכולם מייחסים אליו, האמנם אישתמיט להו לצטט דבר בשם אומרו המקורי?

השוני בפירושו של הרמב"ם:

הדגשת הרמב"ם איננה על עצם חשיבות השמחה, אותה הוא מגדיר כ'עבודה גדולה', ברם, אין להעניש מאן דהו על כך שלא הגיע לדרגת 'עבודה גדולה'...

נפשוך מאד פן תשפח את הדברים אשר ראוי עיניך. יכול אפלו תקפה עליו משנתו, תלמוד לומר (שם) ופן יסורו מלבבך כל ימי חייך, הא אינו מתחייב בנפשו עד שיישב ויסירם מלבבו - כך גם בעניינינו, מי

אלא הדגשתו היא על מי שמצד דרגתו כן מרגיש 'שמחה גדולה' כגון בעת 'שמחת בית השואבה' [שבה עוסק הרמב"ם].

אלא שנדמה לו שאין זה מכובד לתלמיד חכם כמותו 'לרקד, לספק, לנגן ולשמח',

על כן הוא 'מונע עצמו משמחה זו', כלומר, הוא מרסן את עצמו¹ שלא 'לצאת מן הכלים' בעבור שמו יתברך,

על כך כתב הרמב"ם ש'ראוי להפרע ממנו', בהוכיחו זאת מדוד שלא חש על כבודו כמלך,

ברמזו שלכן באמת מיכל בת שאול אשתו שהוכיחתו על שלא 'מנע עצמו', נפרע המקום ממנה, ש'נמנע ממנה פרי בטן' עד יום מותה.

לא כן האריז"ל שחידש שגם מי שקיים המצוות אבל ב'העדר השמחה' בכלל, זו סיבה לכל הקללות שחלו עליו, לא בגלל עצם חסרון השמחה, [שאי משום הא, יענישוהו ש'לא יזכה לרוח הקדש כמעלת האר"י...]. אלא על כרחך כנימוקו של אדמו"ר הזקן לכך בלקו"ת שלעיל.

**או כאלו
למנע אחרת נאה הימני...**

'שתקפה עליו שמחתו', שאיננו בדרגת העבודה גדולה, איננו 'מתחייב בנפשו', אבל מי ש'יישב ויסירה מליבו' ומונע עצמו מלפזז ולכרכר לכבוד הקב"ה, ראוי 'להפרע ממנו'.